

2-) Yaptırımıcı Nitelik

Denetimlerin sonucunda denetim elemanlarının yazdıkları raporlara dayanarak mükelleflere birtakım yaptırımlar uygulanır. Nitelik, yapılan incelemeler sonucu ziyada uğratıldığı sonucuna varılan vergi aslının, durumuna göre ceza uygulanmak suretiyle tahsili mümkündür.

3-) Hesap Denetimi

İşletmelerin mali tablolarının ülkenin hukukî ve mali mevzuatı da dikkate alınarak genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre hazırlanıp hazırlanmadığının saptanmasına yönelik inceleme ve rapora bağlama işlemine denir.

İktisadi, teknik ve ticari icaplara uymayan ve olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.

4-) Hukukî Olma Özelliği

Kanuni bir yetkiye dayanılarak ve yine kanunlarla belli edilen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülen, mali ve cezai sonuçlar doğuran vergi denetimlerinin birinci özelliğinin hukukîliği olduğu açıktır.

Bu suretle yükümlülerin, ödeme gücüne göre vergi vermeleri sağlanırken, işlerinin de adil ve yansız bir biçimde yürütülmesi temin edilmiş olacaktır.

5-) Dış Denetim Olma Özelliği

Vergi incelemesi dışı denetim olma özelliği bakımından; kamu denetimi olarak vergi inceleme yetkisine haiz vergi müfettişleri ve yardımcıları ile diğer incelemeye yetkililer tarafından çeşitli yöntemler kullanılarak işletmelerin hesaplarının denetlenmesi olarak tanımlanabilir.

VERGİ DENETİMİNİN TÜRLERİ

→ İçerik ve Nedenlerine Göre Denetim Türleri

1-) Olağan Denetim

Belli bir plan ve program dahilinde yapılan denetimlerdir. Bu tür denetimlerde denetim gruplarının yıllık plan ve programlarında yapılması öngörülen denetimler gerçekleştirilir.

*Yüklenme ve inceleme esas dairesinin faaliyetidir.

2-) inceleme

Vergi incelemeinden maksat, ödemesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamaktır.

Vergi incelemeleri, esas itibarıyla incelemeye fahi olanın iş yerinde yapılır.

Yüklenme birer kanıtname aracı olarak kullanılacak defterdir. Bu duruma en açık örnek "konsept inceleme ya da konsept tespit denetimi"dir.

3-) Araştırma

Esas itibarıyla idarenin mükellefleri, sulh esasa hakimiyince verilen bir karara dayanılarak, nazari dışında zorla bilgi elde etme yoluyla yapılır.

1-) Bilgi Toplama
Vergi idaresinin mükellefleri doğrudan denetleme araçları olan yoklama, vergi incelemesi ve arama yardımıyla yapılır. Bir denetim aracıdır.

Konu idare ve müesseseleri, mükellefler veya mükelleflerle muamelede bulunan diğer gerçek ve tüzel kişiler, Maliye Bakanlığının veya vergi inceleme işbirliğine yerli olanların istisnalarıyla bilgilerin vermesi zorlanabilir.

Bilgi istenmek üzere ilgili vergi dairesine zorla getirilebilir.

→ YOKLAMA
Vergi idaresinin bilgisi dışında kalan vergilene ile ilgili seldi olgular orta-ya göstermeyi amaçlayan bir denetim yoludur.

Örneğin, işyerinin faaliyetinde bulunup bulunmadığına veya bir gayrimenkul taşıya verilip verilmeyeceğine ilişkin tespit bir yoklamadır.

Ayrıca, idare, yoklama yapısı itibarıyla vergilendirilmeye ilişkin olay kısımları ile görmek ya da olay fotoğrafını çekmeyi amaçlar ve ilgili hususları dış yetkilileriyle araştırır.

Not: İhtisat, mükellefleri ve mükelleflerle ilgili maddi olayları, kayıtları ve mevzuatı araştırmak ve tespit etmektir.

Bu şekilde vergiyi doğuran olayların vuku bulup bulmadığı arada yapılan yoklamalar, vergi dairesinin denetimi ve denetimci tarafından gerçekleştirilir.

2-) Ölçanüstü Denetim
Belirli bir plan ve program altında olmayıp genellikle haber vb. gibi durumlar istikrarlı olduğu zaman yapılan denetimdir. Ölçanüstü denetim belirli bir nedelle yapılan denetimdir.

→ Verginin Tutarına Göre Denetim

1-) Genel Vergi Denetimi

Ölçan denetim ile aynı denetimdir. İşletmenin bir hesap denetimindeki tüm hesap ve işletmelerin denetlendiği özel bir konu için yapılmayan denetimin türüdür.

2-) Özel Denetim

Belirli bir vergilendirme düzeyinde olarak olarak belirli bir konunun veya olayın araştırıldığı denetimin türüdür. Bu denetim kurumların tam-sınırli denetimin aynı yapıldığında sınırı denetim olarak çıkar.

→ Denetlenen ve Denetleyen İlişkileri Bakımından

1-) İç Denetim

İşletmeye bağlı ve işletmenin ücretli personeli (iş denetçiler) tarafından yapılan denetimdir. İşletmelerin muhasebe sisteminin düzenli ve le denetçiler esas itibarıyla muhasebe sisteminin araştırılarak standartlarına uygun olarak çalışıp çalışmadığını araştırır.

2-) Dış Denetim

İşletmelerin hesaplarının kendi işlemleri veya kamu otoritesinin işlemleri doğrultusunda dışardan sağlanan bir denetçi tarafından denetimi faaliyetidir.

* Vergi denetimi esas itibarıyla bir dış denetimdir.

→ Hukuki Bakımdan

1-) Yerel Yama

Yükümlülük veya yükümlülükle ilgili vergi idaresinin bilgi dışında kalan maddi olayları kayıtları ve kanunları araştırmak ve tespit etmek amacıyla vergi idaresi tarafından yapılan kontrol niteliğinde genel bir denetim faaliyetidir.

20. Yoklamaya Yeterli Olanlar

- * Vergi dairesi müdürleri
- * Yoklama memurları
- * Vergi incelemeine yetkili olanlar
- * Yetkili makamlar tarafından yoklama işi ile görevlendirilenler
- * Gelir uzmanları

21. Yoklamaya Sürecin İşleyişi

Nezinde yoklama yapılacak yükümlüye, yoklamaya yetkili olanlar tarafından hüviyet ibrası, yapının suretiyle ve önceden haber vermek suretiyle başlanır.

Yoklamada tespit edilen hususların, yoklama fişine geçirilmesi ve bir örneğinin de nezinde yoklama yapılan varlıkların kaydıyla her zaman yoklama yapılabilir.

Yoklama neticeleri tutanak mahiyetinde olan "yoklama fişine" girer.

Bu fişer yoklama yerinde iki nüsha tutan olarak tutulmuş bulur. Nüsha nezinde yoklama yapılan veya yetkili birisine imza ettirilir; bu durumda vergi imzadan çekimlerde kayıpları fişer, yazarlar ve yoklama fişisi, polis, zabıta, muhtar ve diğer meclis üyelerinden birine imza edilir.

22. Elektronik Yoklama

E - yoklama, vergi mükelleflerine ilişkin mükelleflerle ilgili konular, kayıtları ve maddi olayları araştırmak ve tespit etmek için gerçekleştirilen yoklama işlemlerinin elektronik ortamda yapılması, yoklama sonuçlarının elektronik ortamda kaydedilmesi ve mükellefler elektronik ortamda bildirimlerini içeren faaliyetleri, tümünü kapsayan bir süreçtir.

Elektronik yoklama sistemi (EYS), yoklama işlemlerine ilişkin süreçleri, mobil cihazlar (tablet vb.) aracılığıyla elektronik ortamda yürütülmesini, yoklama faaliyetinde ulastırın delil, her türlü verilerin (resim, kasetler vb.) dijital ortamlarda erişimini, bu kayıtların ilgilisine ve GİB. Ağrı İken Müktesime elektronik ortamda aktarılmasını sağlayan bir sistemdir.

Eğilim, yoluna talebi, talebin ilgili menura bildirimi, - yoluna first alıştırma, yoluna faaliyetinin kayıt altına alınması, onaylanması ve ilgili işlemlerin istemleri elektronik ortamda gerçekleştirilmiştir.

→ INC ELEM E

Değerlerin ve döndürme gereken verilerin doğruluğunu sağlamak amacıyla geliştirilmiş defter kayıtları, belgeler ve envanter listelerinde denetimine uygun araştırmalar.

Bergi incelenesi, uşşimis oñan niñlenen sanrañon deñerendinimesi sure-
şile, gercekeshilidighiden, bu isleme neyrayon du deñilmetedir.

Verdovane abunda "verovni" drevian olov "son detee drevnkh".

[illegible]

Vergi, incelməsi üçün vergi məlumiyyətinin güvənli, ödənməsi gətirən və
tutarlıdır, dərzi, dərzi, dərzi, dərzi, dərzi, dərzi, dərzi, dərzi, dərzi, dərzi,
Vergi məlumiyyəti, Həmişə, yəqinləndirən, uşaq bir əldə, uşaq, uşaq, uşaq,
gətirən verginin təpəsinə, gətirən, gətirən, gətirən, gətirən, gətirən, gətirən, gətirən, gətirən, gətirən.

ad Vergi. Incelemesinin Alması

Kayıp kanunların uygulanma edilmemesi, gereken vergilerin toplanmaması, vergi hakim, teftiş emret ve saygınamak olmasının yanı sıra muhtelif kanunların uygulanmaması, mevzuat değişiklikleri kanunlaşmaması, kanunların yargımcı olmak ve kayıf dışı etkilere sahip olmaktan ötesinde bir işlev görmemesi.

görmekti.

Genellikle beyazın açılması temel amaç olduğundan, vergi mükelleflerinin büyük bir kısmının ceza binirliğinin bilmesi, vergi kurumlarına göre suçlarını tanımlı olduğu etkilenebilir.

Vergi kayı ve kayıtlarını sağlamak, kayıt dışı ekonomiyi ekonomiyi koruyarak arttırmak, vergi gelirlerini arttırmak etkin denetim ile sağlanabilir.

• Vergi İncelemesinin Kapsamı

Vergi incelemesinin amaçları, doğrudan doğruya bütçenin güllük olmasıdır. Çünkü bütçe olmadan gelir tahsil edilemez ve her yıl verilen bütçeler için de tahmin edilen bütçenin tahmini miktarların gerçekleştirilmesi açısından ortaya çıkar.

İncelemelerde vergi incelemesi, revizyon konakları için Öte yandan vergi incelemesinin bazı bilgi, hissesi ve faaliyetleri, gerekli olan bir denetim olması, onu diğer ve hesap incelemesi ile önemli olan

İncelemeler, mükellefler seçtikten, belli bir tutan asan matrahlar, aralarında seçin yapmak, bölgeler, ve ve grupları arasında dalgıç bir dalgıç yapmak, denetleme yöntemi basırmak, bilgisiyle aracıyla ya da istihbaratları, gelir seçin yapmak ve nihayetinde denetleme yönteminin tamamını tamam mümkün olacak seçenekte aramaktadır.

Vergi incelemesinde yeniden yapılandırma şeklinde incelemeye alınacak mükelleflerin seçininde, risk analizi sisteminde gerçekleştirilir. Risk analizi, denetlemede riskli bulunanlara, diğer veya şikayet alınması halinde daha mükellefler incelemeye alınabilir.

• Vergi İncelemesi ve Denetim Kavramları

1- Vergi İncelemesi ve Yönelim

Yönelim, en önemli işlevi, yükümlülük kayıtlarını, yükümlülüklerin tesisi, sağlanması, sonucu, potansiyel vergi yükümlülerinin, vergi yükümlülüğüne atfedilmesi, bunun sonucunda, vergi incelemeleri de, yabancılık yükümlülük kayıtlarından, üzerinde yoğunlaşılması olacaktır.

Vergi incelemesinin işlevleri, işe, araştırma, bulma, dışarıya, içinde ortaya çıkartmadan, yönlendirme, kayıtların çok, geniş bir kapsamı olduğu belirgin.

Yüklenme işlemleri sonucunda, eğer yüklenicilik kaydı yoksa yüklenicilik faaliyeti edilmeyen yüklenicilik kaydı varsa, bilgiler eksikse; buna göre, gerektiren tutarlar kesimlerine veya vergi inceleme birimlerine sevk, vergi dairesine yapılır.

Vergi inceleme birimlerinin sonuçları ise vergi hukuku bakımından ilkönce vergi re'sen vergi ve ceza torhunu, geçikme faizi, taminat isteme gibidir.

Vergi inceleme birimlerine yetkililer, aynı zamanda yüklenmeye de yetkililerdir. Ancak yüklenmeye yetkili olanlardan yüklenme menurları ve yüklenme yetkili yetkilisi diğer menurları, vergi inceleme yetkisine hâiz değildirler. * Vergi dairesinde, vergi inceleme yapmaya yetkili tek kişi, vergi dairesi müdürüdür.

2-) Vergi İncelemesi ve Beyanname Revizyonu

Beyanname revizyonu yüklenicilerde incelemeye sevk edilme psikolojisiyle birlikte doğrudur, ancak vergi inceleme kâğıt kapsamı olmayıp, beyanname inceleme usul ve şekli bakımından yasaklı, tebliğlere uygun olup olmadığı ve beyanname inceleme maddesi vergi hukuku bakımından farklı (vergî koruması) olup olmadığının tespitiyle yanlıştır.

Beyanname revizyonu, beyanname ve eklerinin inceleme, etki ve beyan olma eylemlerinin tespiti ve inceleme yetkisiyle bir ön araştırma ve deviyusya vergi inceleme biriminden başlamış olarak yapılabilmektedir.

Beyanname revizyonu yapılabilmek için vergi inceleme yetkisine sahip olmaya gerektirir.

3-) Vergi İncelemesi ve Uygun ve Uygun Denetim

Vergi inceleme birimlerinde, sonradan, öncelikle işlen ve abaylara yönelik bir denetim, beyanların gerçeğe uygun verilmesi için, yükleniciler üzerinde çalıştırılır, etki sağlanmaktadır; uygun vergi denetimlerinde amaç, olağan raporlardan bu etkiyi sağlanmaktadır.

Uygun ve uygun vergi denetimi genellikle belirli sektörler üzerinde rutin zamanlarda yapılmakta ve bu tür denetimler bir nevi sektörlerin nabzını tutmaktadır, ancak bu vergi inceleme birimlerinin amacı değildir.

Uygun ve uygun vergi denetimi, vergi suçu oluşturacak fiillerin önüne geçip önlenmesi ve cezanın kesilmesi esasına dayanan maddi bir denetim değildir.

* Karşıt İnceleme : Yapılmakta olan bir vergi incelemesi için veri ve delil toplamaya öncülük eden, incelemekte olan mükellefle ilgili nedensiy- le başka bir mükellef nezdinde bastırılan inceleme anlamına gelir.

Bu incelemeden sağlanan bilgilerle oluşan ihbarı ya da aramalı ince- lemeye alınmış işletmenin kayıtlarının doğruluğunu araştırmak amacıyla al- dığı gibi, işletme kayıtlarından hareketle vergi yasalarına aykırılık kar- şında karşıt inceleme muhtemel kişiyi belirlemek de mümkündür.

3-) İncelemenin Akışı Bakımından

* Genişçe doğru inceleme: Genelde sorun tablolardan yola çıkılarak ilgili bulunan kayıtlar genişçe doğru incelemeyle sonuçlandırılır. Eğer bunlar da yeterli gelmiyorsa incelemin belgeler üzerinden inceleme yapılır.

* İleriye doğru inceleme: Mükellefin hesap ve işlemleri ilk veritabanı belgelerden yola çıkılarak sorun aşamasına doğru inceleme yapılır. Bu aşamada denetimci, belgelerin doğruluğunu ve tutarlılığını kontrol eder. Eğer denetimci, belgelerin tutarlılığını kontrol ederken sorun bulamazsa, denetimci, belgelerin tutarlılığını kontrol ederken sorun bulamazsa, denetimci, belgelerin tutarlılığını kontrol eder.

İleriye doğru yapılan inceleme, en sık kullanılmaktadır.

4-) Üstünmüs Sayısı Bakımından

* Toplu inceleme: Belirli sektör veya işletiminde faaliyet gösteren işletme ve işletimlerinin topluca incelenmesi olup, bunlar arasında belirli maddeler ve yasal hükümlerin dikkate alınmasına göre yargı kararları inceleme yapılır. Bu inceleme, denetimci tarafından yapılır.

* Müşveret inceleme: Belirli kişiler belirlenmesi suretiyle bazı mükelleflerin hesapları incelenmektedir. Bu tür incelemelere müşavirlik müfettiş inceleme veya da diğer kaynakları olarak yapılan incelemeler dâhil olarak verilebilir.

5-) İncelemenin Kaynağı Bakımından

* Normal inceleme: Herhangi bir ihbar olmaksızın, önceden belirlenmiş ilke ve kriterlere göre seçilen bir beyanname veya mükelleflerin inceleme yapılır.

* İhbarlı inceleme: Uygunluk, genellikle kamu organları ve özel şahıslar tarafından yapılan ihbarlardır. Ancak vergi yükümlülükleri, yapılan ihbarların neşrinin incelemeyle sonuçlanıp sonuçlanmadığı, incelemeyle ilgili maddeler özel bir takım araştırmalar yapılmaktadır.

Muhasebe düzeyini ile vergi incelemesi kullanılan teknikler ve ulaşılabilecek istenen sonuçlar açısından önemli farklılıklar taşımaktadır.

* Vergi İncelemesinin Türleri

1-) İncelemenin Kapsamı Bakımından

* **Tam inceleme** : Bir vergi mükellefinin tabii olduğu bir vergi türüne ilişkin, vergilendirme dönemi (en fazla 1 yıl) boyunca tüm faaliyet, iş, işlem, kazanç ve kayıpları kapsayan ve bunların yasalara uygunluğunun araştırılmasına yönelik tüm inceleme safhaları kapsayan, mükellefin maddi unsurlarının tümünün incelenerek edilmesi gereken verginin doğruluğunu saptamasını amaçlayan incelemedir.

* **Şuurlu inceleme** : Bir vergilendirme döneminde (konunun doğurduğu max. süre 6 ay), bir vergi türüne ilişkin olarak maddi unsurlardan sadece belli bir kısma ilişkin ve belli bir konu ile sınırlı olarak yapılan incelemelerdir.

→ Tam ve şuurlu inceleme için en fazla 6 aya kadar et süre verilebilir.

Sakate belge kullanma incelemeleri, KDV - ÖTV iade incelemeleri ya da potansiyel mükellef incelemeleri sınırlı incelemeyle özet olarak verilebilir.

* **Kısa inceleme** : Bir vergilendirme döneminde vergi mükellefinin tabii olduğu bir vergi türüne ilişkin, vergi matrahını oluşturan unsurlardan bir veya birkaçını incelemesi şeklinde tanımlanabilir.

Örneğin, ticari ve zirai kazançları bulunan bir gelir vergisi mükellefinin bir vergilendirme döneminde sadece ticari faaliyetinin incelenmesi.

2-) İncelemenin Sürekliliği Bakımından

* **Süreklili inceleme** : İncelemeye alınan kuruluştan belirli bir dönem esas alınarak birkaç yıl aralıklarla incelenecek şekilde ve her inceleme bir önceki incelemeden bir yıl türünden başlayacak şekilde süreklili olarak incelenmesiyle oluşur.

* **Devresel inceleme** : Zamanasını süresi (5 yıl) içinde mükelleflerin en az bir kez incelenmesi amacı güdülmektedir.